

CITIZENS' EMPOWERMENT CENTER IN ISRAEL
40 George Wise St. P.O. Box 39080.
Tel Aviv 61390. Israel.
Tel: 972-3-6438979 Fax: 972-3-6439438
www.ceci.org.il

C E C I

המרכז הישראלי להעצמת האזרח (ע"ר)
רח' גורגי ויז 40, ת.ד. 39080.
תל-אביב 61390 ישראל.
טלפון : 03-6438979 פקס : 03-6439438
www.ceci.org.il/heb

דו"ח מעקב:

יישום החלטת הממשלה לעידוד עלייה

על בסיס החלטת ממשלה 1736 לתכנית עידוד עלייה ממדינות אירופה, היתר

לקבלת תרומה ופרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם מיום

22.6.2014

אפריל 2016

CITIZENS' EMPOWERMENT CENTER IN ISRAEL
40 George Wise St. P.O. Box 39080.
Tel Aviv 61390. Israel.
Tel: 972-3-6438979 Fax: 972-3-6439438
www.ceci.org.il

C E C I

המרכז הישראלי להעצמת האזרח (ע"ר)
רח' גורגי ויז 40, ת.ד. 39080.
תל-אביב 61390 ישראל.
טלפון : 03-6438979 פקס : 03-6439438
www.ceci.org.il/heb

אודות המרכז להעצמת האזרח :

המרכז הישראלי להעצמת האזרח הינו עמותה הפועלת בתחומי הממשל, ועוסקת באפקטיביות המגזר הציבורי ויכולות הביצוע של הרשות המבצעת. המרכז מתמקד בתהליכי יישום מדיניות, ובהיבטים שונים הקשורים לתפקוד הממשל ויכולתו לממש ולהוביל שינויים לטובת הציבור. במסגרת זו, מפעיל המרכז את מיזם "המוניטור", הכולל מעקב וניטור אזרחי אחר יישום החלטות ממשלה וחוקי כנסת והנגשתם לציבור. "המוניטור" מסייע בהבנת תהליכי ממשל ויישום מדיניות באמצעות יצירת תשתית ידע רחבה, אמפירית ואינטגרטיבית של תהליכי יישום החלטות. מטרת "המוניטור" היא לקדם את טיוב עבודת הממשל בישראל ולהגביר את ההיכרות והמעורבות האזרחית בתחומי העשייה של המגזר הציבורי.

דו"ח מעקב :

יישום החלטת הממשלה לעידוד עלייה

על בסיס החלטת ממשלה 1736 לתכנית עידוד עלייה ממדינות אירופה, היתר

לקבלת תרומה ופרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם מיום

22.6.2014

אפריל 2016

דו"ח המעקב נכתב במסגרת פרויקט "המוניטור" של המרכז להעצמת האזרח המבצע ניטור

ומעקב אחר יישום החלטות ממשלה

הדו"ח נכתב ע"י נרי גיונסון, תחקירנית בפרויקט המוניטור ובהנחיית נועה רוזנפלד, מנהלת

תחום ממשל במרכז להעצמת האזרח

רקע - מאמצים ממשלתיים לעידוד עלייה

מדינת ישראל הינה מדינת עלייה המשקיעה משאבים רבים בעידוד עלייה ובהתמודדות עם קליטתם של עולים רבים ממדינות שונות בעולם. בשנים האחרונות שבה והתחזקה תופעת האנטישמיות כנגד קהילות יהודיות בעולם, ובאירופה בפרט. כתוצאה מכך, במהלך שנת 2014 חלה עלייה במספר העולים המגיעים לישראל. מתוך רצון לעודד עלייה מחד, ולהיערך לקליטתם של העולים באופן שייטיב עימם ועם המשק הישראלי מאידך, הוחלט על בניית תכניות עידוד עלייה, מותאמות לפי כל מדינה, וזאת בהמשך למנדט שניתן למשרד העלייה והקליטה כרגולטור בכל הקשור לנושא עידוד העלייה לישראל באוקטובר 2013.

בהמשך לכך, בעקבות תכנית "צרפת תחילה" לעידוד העלייה והקליטה מצרפת, שהוצגה בכנסת בחודש מרץ 2014, אשר הביאה למספרי שיא בעלייה מצרפת (קפיצה של 192% במספר העולים לעומת השנה שעברה) וכחלק מהיערכות כוללת לקליטת עלייה המונית מאירופה במהלך השנים 2014-2015, קיבלה הממשלה ה-33 את החלטה 1736 הנידונה בדו"ח זה.

החלטה זו נועדה לקדם את המאמצים לעידוד העלייה ארצה בשני היבטים מרכזיים: קליטה נוחה יותר של העולים החדשים והסרת חסמים בירוקראטיים בעבודת משרד העלייה והקליטה והגופים האחרים העוסקים בקליטת עלייה. התכנית, אשר אמורה להביא לעלייה במספר היהודים שיעלו לארץ, כוללת הטבות במגוון תחומים.

החלטה זו מהווה איתות משמעותי בדבר מחויבותה של ממשלת ישראל עבור יהודי העולם, וזאת על רקע ערעור ביטחונם האישי של יהודי אירופה. לאור זאת, הוחלט במרכז להעצמת האזרח לכלול את החלטת הממשלה במיזם "המוניטור", המבצע מעקב ובקרה אזרחית לתהליכי יישום מדיניות. תוצרי המעקב אשר בוצע במהלך השנה האחרונה, מוצגים במסמך זה.

תוצרי המעקב המפורטים בדו"ח הינם פרי עבודת מעקב אזרחית ואינם מהווים מסמך רשמי מצד הממשלה. תוצרים אלה נכתבו לאחר עבודת בדיקה מעמיקה ומקיפה, הכוללת איסוף מידע וקבלת חומרים מגורמי ממשל.

דו"ח זה מוגש כשירות לציבור ולממשל כאחד, מתוך מטרה להגביר את העיסוק הציבורי בהחלטה זו, ולדחוף לקידום משימות ופעולות מרכזיות הזקוקות לזירוז, ובכך - להעמיד סיוע אזרחי לטובת קידומה ומימושה של החלטה זו לטובת הציבור כולו.

פירוט ההחלטה וסטטוס יישומה:

ההחלטה מורכבת משני נושאים מרכזיים: תכנית עידוד עלייה מאירופה וכינון פרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם. תקציב ההחלטה לשנים 2014-2015 עומד על 60 מיליון ש"ח ומחולק באופן הבא: 30 מיליון ש"ח לפעילות משרד העלייה והקליטה ו-30 מיליון ש"ח לפעילות החברה לתועלת הציבור.

1. גיבוש תכניות סיוע מיוחדת לעידוד עלייה לזכאי חוק השבות החיים באירופה:

החלטת הממשלה קבעה כי זכאי חוק השבות החיים באירופה הם היעד המרכזי לריכוז מאמץ עידוד העלייה לארץ. לפיכך הוטל על משרד העלייה והקליטה לגבש תכנית סיוע מיוחדת לעידוד העלייה ממדינות אלה. לצורך גיבוש התכנית על המשרד להתייעץ עם הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית.

סטטוס:

סעיף זה יושם. גובשה תכנית המתמקדת בשני האזורים בהם מצב הקהילה היהודית האירופית הנו קשה במיוחד: צרפת-בלגיה ואוקראינה. תכנית זו אושרה בהחלטת ממשלה 2446 מיום 15.2.15 לעידוד עלייה ממדינות אלה ותוקצה ב-180 מיליון ש"ח. כמו כן, חתמה המדינה הסכמים מול הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית בנוגע לעידוד העלייה מאזורים אלה.

2. עידוד עלייה בקרב צעירים:

נקבע כי יש לפעול לעידוד עלייה באמצעות חשיפת מגוון האפשרויות בתחומי ההשכלה והתעסוקה בישראל בפני קהל היעד של עולים צעירים פוטנציאלים.

סטטוס:

סעיף זה יושם. הופקו קמפיילים לעידוד עלייה מאוקראינה, רוסיה וצפון אמריקה באמצעות מלגות של מנהל הסטודנטים; בצרפת התקיימו שמונה ירידי עלייה גדולים שכוונו לאוכלוסיית עולים צעירה.

3. הוצאת תוכניות לעידוד עלייה:

נקבע כי על משרד העלייה והקליטה להוציא לפועל את התכנית לעידוד עלייה בהתאם לעקרונות הבאים:

- א. הגדלת תקציב התמיכות לארגונים מעודדי עלייה.
- ב. סיוע לעולים בנושא תעסוקה (בפרט בתחומי ההנדסה והטכנולוגיה, מדעים, רפואה, הוראה וכלכלה).
- ג. שיווק וחשיפה מוגברים מול אוכלוסיית היעד.
- ד. הגדלת המענק הניתן לעולים הנמלטים מאזורי חירום.

סטטוס:

סעיף זה יושם. תקציב התמיכות לארגונים מעודדי עלייה גדל באופן משמעותי. בשנת 2008 (השנה בה חלוקת התמיכות הופקדה בידי משרד העלייה והקליטה) תקציב התמיכות לנושא עמד על סך של 14,895,000 ש"ח, ובשנת 2014 גדל ל-32,000,000 ש"ח.

בתוך כך, אגף התעסוקה הרחיב את תוכנית "עלייה 2000" - תוכנית לעידוד עלייה תעסוקתית לבעלי מקצועות נדרשים במשק לעולי צרפת. ארבע קבוצות ראשונות של עולים מתכנית זו אמורות להגיע השנה. מדובר במתן פתרון לגיוס עובדים מיומנים /או מתן הכשרה מקצועית לעולים בתחומים בהם קיים כשל שוק בארץ. כמו כן, משרד הקליטה מפעיל מערך סיוע לבעלי מקצועות רישוי כגון רופאים, מהנדסים, אדריכלים, רופאי שיניים, אחיות ופסיכולוגים, לקבלת רישיון עבודה ישראלי. לצד זאת, החל מיולי 2014 "המרכז לקליטה במדע" מפעיל קמפיין שיווקי אינטרנטי במדינות דוברות רוסית, צרפתית וספרדית, באמצעות לשכת הפרסום הממשלתית. קהל היעד של הקמפיין הוא קהיליית המדענים היהודים במדינות דוברות שפות אלו. מאז תחילת מרץ 2015 נוסף לקמפיין בגוגל גם קמפיין בפייסבוק אשר הביא לתוספת משמעותית של גולשים. כמו כן, התבצע פרסום לעולים פוטנציאליים באמצעי התקשורת הייעודיים בחו"ל. בנובמבר 2014 התקבלה החלטת המשך בנושא הסרת חסמים בתעסוקת עולים (החלטת ממשלה מס' 2225) שמטרתה קידום ושילוב של עולים בתעסוקה בארץ, בכדי לסייע להם למצוא עבודה ולשפר את הסיכויים שישארו בארץ. עקב המצב הכלכלי-ביטחוני הקשה במדינות המוגדרות כמדינות מצוקה (עירק, אירן, סוריה, תוניס, תימן, קובה ואוקראינה) והתנאים המגבילים להסדרי יציאה מהן, מגיעים העולים מארצות אלה חסרי כל, כאשר כל רכושם נשאר מאחור. בהתאם להוראת שעה מס' 126 (10.2.2015) יהיו העולים ממדינות אלה זכאים למענק מיוחד שיאפשר להם לרכוש ציוד בסיסי וביגוד (בנוסף לסל הקליטה ולמענקי קליטה מיוחדים אחרים, אם ישנם).

4. פרויקט לאומי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם:

בהחלטה נקבע כי משרד העלייה והקליטה ינהל פרויקט לאומי אסטרטגי לעידוד עלייה מכלל ארצות העולם. המשרד יאחד תחת קורת גג אחת את עבודת המוסדות הלאומיים העוסקים בנושא (הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית). ביחד הם יפעלו במסגרת חברה לתועלת הציבור (חל"צ), שתהיה בבעלות משותפת של המשרד והמוסדות הלאומיים ותהיה אחראית לריכוז המאמצים בנושא עידוד העלייה. לצורך הקמת הפרויקט על המשרד להתקשר עם הגורמים השונים בהתאם לחוק חובת המכרזים. החברה תפעל בהתאם להנחיות ועדת היגוי משותפת שתורכב מאנשי משרד העלייה והקליטה והמוסדות הלאומיים, בראשות מנכ"ל משרד העלייה והקליטה. קרן היסוד, הסוכנות היהודית והפדרציות היהודיות של צפון אמריקה יהיו הגורמים הבלעדיים לגיוס כספים עבור החברה.

סטטוס:

סעיף זה יושם. החברה הוקמה תחת השם "אופק ישראלי" ונרשמה ברשות התאגידים מפברואר 2015. בתחילת 2016 ניהל המשרד לקליטת העלייה עבודת מטה לזיהוי הצרכים הנוגעים לעידוד עלייה והמשך הפרויקטים הקיימים מול הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית. לאחר אישור מנכ"ל משרד ראש הממשלה, החשבת הכללית ואגף התקציבים באוצר, נחתם הסכם מול החברה להפעלת פרויקטים לעידוד עלייה בארצות אשר זוהו כבעלות פוטנציאל. הפרויקטים יבוצעו על ידי המוסדות הלאומיים במהלך 2016. כיום פועל המשרד לקליטת העלייה למיסוד תשתית בקרה ומתכונת עבודה מול החברה.

סטטוס יישום לפי מרכיבי החלטה:

יישום	סטטוס	החלט	
✓	גובשה תוכנית לעידוד עלייה מצרפת, בלגיה ואוקראינה במסגרת החלטת ממשלה מספר 2446 מיום 15.2.15; תקציבה: 180 מיליון ש"ח.	גיבוש תכנית סיוע מיוחדת לעידוד העלייה ממדינות אירופה	1
✓	הופקו קמפיינים לעידוד עלייה מאוקראינה, רוסיה וצפון אמריקה והתקבלה החלטת ממשלה להסרת חסמים בתעסוקת עולים בישראל (23.11.14).	עידוד עלייה בקרב צעירים	2
✓	התקציב גדל ביותר מפי 2 מאז 2008 ועמד בשנת 2014 על 32,000,000 ₪.	תוכניות לעידוד עלייה - הגדלת תקציב התמיכות לארגוני מעודדי עלייה	3.א.
✓	בשנת 2015 הגיעו ארבע קבוצות ארצה. קיים מערך סיוע לבעלי מקצועות רישוי.	תוכניות לעידוד עלייה - הרחבת תוכנית "עלייה 2000" - לעידוד עלייה תעסוקתית למקצועות נדרשים במשק לעולי צרפת	3.ב.
✓	"המרכז לקליטה במדע" מפעיל קמפיינים במדינות דוברות רוסית, צרפתית וספרדית; ביולי 2014 ובמרץ 2015 יצאו קמפיינים אינטרנטיים; נעשה פרסום לעולים פוטנציאליים באמצעי תקשורת ייעודיים בחו"ל (רדיו, עיתונות מקומית).	תוכניות לעידוד עלייה - שיווק וחיפה של תוכניות לעידוד עלייה	3.ג.
✓	עברה הוראת שעה מס' 126 (10.2.2015) לפיה עולים ממדינות מצוקה זכאים למענק מיוחד.	תוכניות לעידוד עלייה - הגדלת המענק הניתן לעולים הנמלטים מאזורי חירום	3.ד.
✓	החברה הוקמה תחת השם "אופק ישראלי" בפברואר 2015. הפרויקטים יבוצעו על ידי המוסדות הלאומיים במהלך 2016.	לנהל פרויקט לאומי אסטרטגי לעידוד עלייה באמצעות הקמת חברה לתועלת הציבור יחד עם המוסדות הלאומיים כשהמוסדות יהיו הגורמים הבלעדיים לגיוס כספים	4